

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2023/24:AU1y

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

---

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor) samt de motioner som kan komma att väckas om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Arbetsmarknadsutskottet begränsar sitt yttrande till de förslag i propositionen och motionerna som gäller utgiftsramarna för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för 2025 och 2026 för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Utskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens proposition i dessa delar och avstyrker motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ska uppgå till 4 018 388 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 3 584 miljoner kronor respektive 3 289 miljoner kronor för utgiftsområde 13.

I propositionen lyfter regeringen fram ett antal reformer inom utgiftsområdet. Regeringen betonar att integrationspolitiken behöver genomsyras av tydliga krav och förväntningar på att människor ska bli självförsörjande. Den som långvarigt befinner sig i Sverige ska ta ansvar för att bli en del av samhället.

Regeringen lämnar förslag bl.a. om att medel avsätts till kommuner med utsatta områden för förebyggande insatser mot gängkriminalitet. Regeringen föreslår också ytterligare medel till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt könsrelaterat våld. Vidare förlås det att bidraget till kommuner med högt flyktingmottagande avskaffas och en sänkning av schablonersättningen till kommuner för nyanlända och ensamkommande barn.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har presenterat var sin rambudgetmotion för 2024. Nedan redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna för utgiftsområde 13.

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 570 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

För att bryta nyrekryteringen till gängen föreslår Socialdemokraterna att ytterligare medel avsätts för en satsning på åtgärder mot utanförskap. Partiet avvisar regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningar vid flyktingmottagande.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 1 913 905 000 kronor i förhållande till regeringens förslag.

I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Vänsterpartiet föreslår att ytterligare medel avsätts för bl.a. särskilda jämställdhetsåtgärder och åtgärder mot utanförskap. Partiet avvisar regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningarna vid flyktingmottagande.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 455 035 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Centerpartiet föreslår att ytterligare medel avsätts för att öka stödet till kvinno- och tjejjourerna och stärka stöddinjen för ungas relationer. Partiet vill även se en höjning av kommunersättningarna vid flyktingmottagande till följd av att regeringens förslag om att Sverige ska ta emot färre kvotflyktingar avvisas.

I partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att utgiftsramen för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet höjs med 753 030 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Miljöpartiet avvisar regeringens förslag om minskade medel för kommunersättningarna vid flyktingmottagande och föreslår i stället att ytterligare medel avsätts bl.a. för att återställa antalet kvotflyktingar. Partiet avsätter även ytterligare medel för kvinnojourerna och gör en särskild satsning på civilsamhällesorganisationer som stöttar barn och unga.

Tabeller över förslagen till utgiftsramar

I följande tabeller redovisas dels förslagen till utgiftsramar för utgiftsområde 13 för 2024, dels förslagen till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 13

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringens förslag

År	2024
Regeringen	4 018 388
Socialdemokraterna	+570 000
Vänsterpartiet	+1 913 905
Centerpartiet	+455 035
Miljöpartiet	+753 030

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 13

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelse från regeringens förslag

År	2025	2026
Regeringen	3 584	3 289
Socialdemokraterna	+570	+570
Vänsterpartiet	+1 855	+1 845
Centerpartiet	+1 146	+1 491
Miljöpartiet	+1 330	+1 605

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Propositionen

Regeringen föreslår i punkt 6 i denna del att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ska uppgå till 92 059 399 000 kronor 2024. Regeringen föreslår även i punkt 9 i denna del att utgifterna för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete preliminärt beräknas till 93 688 miljoner kronor respektive 90 789 miljoner kronor för utgiftsområde 14.

I propositionen lyfter regeringen fram ett antal reformer inom utgiftsområdet. Regeringen framhåller att den pågående lågkonjunkturen behöver mötas med en återupprättad arbetslinje. Enligt regeringen bör arbetsmarknadspolitiken utformas så att fler kommer i arbete och att den blir mer kostnads-effektiv. Regeringen ser därför till att etableringsjobben kommer på plats, samtidigt som medlen för arbetsmarknadspolitiska program och insatser minskas, bl.a. genom färre introduktionsjobb. Regeringen bedömer att de minskade medlen också innebär färre deltagare i främst matchningstjänster. Vidare föreslår regeringen bl.a. ökade medel till Arbetsförmedlingen för att få bättre förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har presenterat var sin rambudgetmotion för 2024. Nedan redovisas partiernas viktigaste skiljelinjer i förhållande till regeringens förslag med betoning på de delar som påverkar de alternativa ramnivåerna för utgiftsområde 14.

I partimotion 2023/24:2654 yrkande 5 i denna del föreslår Magdalena Andersson m.fl. (S) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs med 1 070 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

För att möta lågkonjunkturen framhåller Socialdemokraterna vikten av en aktiv arbetsmarknadspolitik och avvisar regeringens neddragningar på området. I sammanhanget avsätter partiet även ytterligare medel för att rusta Arbetsförmedlingen. Vidare lyfter Socialdemokraterna fram att svensk

arbetsmarknad ska präglas av ordning och reda och sund konkurrens. Partiet föreslår ökade resurser till Arbetsmiljöverket för att kunna motverka arbetslivskriminaliteten och gör en särskild satsning på de regionala skyddsombuden.

I partimotion 2023/24:2385 yrkande 7 i denna del föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs med 15 533 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 8 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Vänsterpartiet vill återupprätta en aktiv statlig arbetsmarknadspolitik med tonvikt på åtgärder som rustar och höjer de arbetsökandes kompetens. Partiet lyfter fram betydelsen av arbetsmarknadsutbildning och föreslår ökade medel så att fler kan gå dessa utbildningar. Partiet föreslår även en höjning av lönetaken för subventionerade heltidsanställningar. Vidare avsätter Vänsterpartiet ytterligare medel till Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen lämnar Vänsterpartiet flera förslag, bl.a. en höjning av ersättningsnivåerna och ett återinförande av studerandevillkoret.

I partimotion 2023/24:2733 yrkande 3 i denna del föreslår Muharrem Demirok m.fl. (C) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv sänks med 10 441 570 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 4 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Mot bakgrund av en ökande arbetslöshet förespråkar Centerpartiet en prioritering av aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Partiet föreslår bl.a. ytterligare medel till matchningstjänster, en satsning som finansieras genom minskade medel till Samhall. Partiet gör också en satsning för att utvidga etableringsjobben till att även omfatta företag utan kollektivavtal. Vidare verkar Centerpartiet för en reformering av arbetslöshetsförsäkringen som innebär minskade utgifter i förhållande till regeringens förslag.

I partimotion 2023/24:2689 yrkande 5 i denna del föreslår Märta Stenevi m.fl. (MP) att utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv höjs med 1 871 858 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionens yrkande 6 i denna del lämnas även förslag om de preliminära utgiftsramarna för utgiftsområdet för 2025 och 2026 som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Miljöpartiet betonar vikten av en fungerande och rätt riktad arbetsmarknadspolitik. Partiet avvisar merparten av regeringens neddragningar på området och anser att det behövs fler insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Partiet tillför också medel för lokala jobbspår för vuxna och för arbetsmarknadsutbildningar.

Tabeller över förslagen till utgiftsramar

I följande tabeller redovisas dels förslagen till utgiftsramar för utgiftsområde 14 för 2024, dels förslagen till preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet åren därefter.

Förslag till utgiftsram för utgiftsområde 14

Tusental kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens förslag

År	2024
Regeringen	92 059 399
Socialdemokraterna	+1 070 000
Vänsterpartiet	+15 533 000
Centerpartiet	-10 441 570
Miljöpartiet	+1 871 858

Förslag till preliminära utgiftsramar för utgiftsområde 14

Miljoner kronor – regeringens förslag i totalt belopp och partiernas avvikelser från regeringens förslag

År	2025	2026
Regeringen	93 688	90 789
Socialdemokraterna	+570	+570
Vänsterpartiet	+20 306	+23 806
Centerpartiet	-11 045	-11 954
Miljöpartiet	+2 197	+2 297

Utskottets ställningstagande

Integrationsproblemen påverkar hela samhället och resultatet har blivit ett utbredd utanförskap bland många utrikes födda, men också bland barn och ungdomar födda i Sverige. Liksom regeringen anser utskottet att integrationspolitiken i högre grad behöver genomsyras av tydliga krav och förväntningar på att människor ska bli självförsörjande och ta ansvar för att bli en del av den svenska gemenskapen. Konsekvenserna av bristande integration påverkar hela samhället, men drabbar särskilt de människor som lever i områden som karakteriseras av utanförskap och där utsatthet för kriminalitet skapar otrygghet. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om medel till kommuner med utsatta områden för att motarbeta nyrekrytering till kriminella gäng. Utskottet välkomnar också att regeringen vill öka medlen till arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt könsrelaterat våld.

En väl fungerande arbetsmarknad där alla som kan arbeta också faktiskt arbetar är grunden för det svenska välfärdssamhället. För att möta lågkonjunkturen och hantera ett besvärligt ekonomiskt läge behövs det enligt utskottet en återupprättad arbetslinje. Det är därför positivt att regeringen har inriktningen att drivkrafterna till arbete ska förbättras så att fler övergår till att försörja sig själva. Utöver det behöver arbetsmarknadspolitiken bli mer effektiv för att

skapa fler vägar till arbete. Utskottet välkomnar att regeringen nu ser till att etableringsjobben kommer på plats. Det är en betydelsefull reform för att öka nyanländas och långtidsarbetslösas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Vidare ser utskottet positivt på att regeringen aviserar att andra arbetsmarknadspolitiska insatser ska fasa ut i takt med att etableringsjobben införs.

Sammantaget finner utskottet att regeringens förslag till utgiftsramar är väl avvägda. Jämfört med förslagen i respektive partimotion ger regeringens förslag bäst förutsättningar att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och att återupprätta arbetslinjen så att fler kan försörja sig själva.

Utskottet föreslår därmed att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för 2024 samt de preliminära utgiftsramarna för respektive utgiftsområde för åren därefter enligt budgetpropositionen. Motionsförslagen bör avstyrkas i motsvarande delar.

Stockholm den 7 november 2023

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Magnus Persson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Teresa Carvalho (S), Viktor Wärnick (M), Patrik Lundqvist (S), Michael Rubbestad (SD), Saila Quicklund (M), Serkan Köse (S), Ann-Christine Frohm Utterstedt (SD), Arin Karapet (M), Ciczie Weidby (V), Magnus Jacobsson (KD), Sara Gille (SD), Leila Ali Elmi (MP), Camilla Mårtensen (L), Sofia Amloh (S), Helena Vilhelmsson (C) och Jonathan Svensson (S).

Avvikande meningar

1. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (S)

Teresa Carvalho (S), Patrik Lundqvist (S), Serkan Köse (S), Sofia Amloh (S) och Jonathan Svensson (S) anför:

Det brutala gängvåldet riskerar att rasera den grundläggande tilliten och sammanhållningen i vårt land. Vi anser att situationen kräver satsningar på flera områden. Inom utgiftsområde 13 satsar Socialdemokraterna ytterligare medel på åtgärder mot utanförskap bl.a. för att bryta nyrekryteringen till gängen. Vi avvisar regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningar vid flyktingmottagande.

Den nuvarande regeringens kraftiga neddragningar inom arbetsmarknadspolitiken riskerar att försvåra vägen tillbaka för den som blir av med sitt arbete. Inom utgiftsområde 14 gör Socialdemokraterna därför en miljardsatsning på en aktiv arbetsmarknadspolitik för att möta lågkonjunkturen. Arbetslivskriminaliteten medför att arbetstagare utnyttjas, men kan även ge stora intäkter till de kriminella gängen. För att pressa tillbaka arbetslivskriminaliteten föreslår Socialdemokraterna ökade resurser till Arbetsmiljöverket och gör dessutom en särskild satsning på de regionala skyddsombuden.

Vi anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2654 (S) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

2. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

Mäns våld mot kvinnor är ett mycket allvarligt samhällsproblem som berör många människors liv och vardag. Inom utgiftsområde 13 föreslår Vänsterpartiet ett utökat stöd till kvinno- och tjejjourerna. Vänsterpartiet vill även förstärka det förebyggande arbetet mot gängkriminalitet och tillför därför ytterligare medel till åtgärder mot utanförskap. Vidare finns det skäl att avvisa regeringens förslag om en sänkning av kommunersättningar vid flyktingmottagande och i stället tillföra ytterligare medel för detta ändamål.

Vänsterpartiet vill återupprätta den aktiva arbetsmarknadspolitiken i offentlig regi. Detta kräver satsningar på åtgärder som rustar och höjer de arbetssökandes kompetens. Inom utgiftsområde 14 föreslår Vänsterpartiet bl.a. ökade resurser till arbetsmarknadsutbildningar och en höjning av lönetaken för subventionerade heltidsanställningar. Vänsterpartiet tillför också ökade medel till Arbetsförmedlingen för att myndigheten ska kunna hantera sitt uppdrag när arbetslösheten förväntas stiga. Det är centralt att

arbetslöshetsförsäkringen ger ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och goda möjligheter att antingen ställa om eller hitta ett nytt jobb. Vänsterpartiet har flera förslag för att förstärka arbetslöshetsförsäkringen, bl.a. en höjning av ersättningsnivåerna och ett återinförande av studerandevillkoret.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2385 (V) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

3. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (C)

Helena Vilhelmsson (C) anför:

Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem. Jag vill även lyfta fram att mäns våld mot kvinnor börjar med killars våld mot tjejer och att arbetet för att motverka våld i ungas partnerrelationer måste förstärkas. Inom utgiftsområde 13 föreslår Centerpartiet bl.a. att ytterligare medel avsätts för att öka stödet till kvinno- och tjejjourerna och en förstärkning av stödlinjen för ungas relationer. Centerpartiet avvisar regeringens förslag om att Sverige ska ta emot färre kvotflyktingar och föreslår därför en höjning av kommunersättningarna vid flyktingmottagande.

Mot bakgrund av den ökande arbetslösheten anser jag att det är viktigt att prioritera resurser till aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Inom utgiftsområde 14 föreslår Centerpartiet bl.a. ökade medel till matchningstjänster och till en utvidgning av etableringsjobben till att även omfatta företag utan kollektivavtal. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen prioriterar jag arbetslinjen framför höga ersättningsnivåer. Centerpartiet verkar för en reformering av arbetslöshetsförsäkringen som innebär minskade utgifter i förhållande till regeringens förslag.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2733 (C) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.

4. Utgiftsramar för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (MP)

Leila Ali Elmi (MP) anför:

Jag kan konstatera att mäns våld mot kvinnor ökar och i många fall har det också blivit grövre. Inom utgiftsområde 13 föreslår Miljöpartiet bl.a. ökade medel för kvinnojourernas viktiga arbete. Miljöpartiet gör även en särskild satsning på civilsamhällsorganisationer som stöttar barn och unga. Kommunernas möjligheter att ta emot ensamkommande barn eller flyktingar måste förbättras, inte försämrats. Miljöpartiet avvisar därför regeringens förslag om minskade medel för kommunersättningarna vid flyktingmottagande och föreslår i stället att ytterligare medel avsätts bl.a. för att återställa antalet kvotflyktingar.

Det är bekymmersamt att regeringen fortsätter att göra neddragningar inom arbetsmarknadspolitiken. Inom utgiftsområde 14 föreslår Miljöpartiet fler insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, inte minst utrikes födda kvinnor och personer med funktionshinder som innebär nedsatt arbetsförmåga. Miljöpartiet gör också satsningar på lokala jobbspår för vuxna och på arbetsmarknadsutbildningar.

Jag anser att finansutskottet bör tillstyrka partimotion 2023/24:2689 (MP) i denna del, medan regeringens förslag i motsvarande delar i budgetpropositionen bör avstyrkas. Övriga motioner bör avstyrkas i berörda delar.